

PROJECTVOORSTEL 'T GREUNE VELD

EEN KLIMAATADAPTIEVE EN NATUURINCLUSIEVE BUURT MET
GEZONDE EN GELUKKIGE BEWONERS

provincie
Gelderland

gemeente

Oost Gelre

SWECO

Op welke locatie bevindt zich het groene icoonproject

Ons groene icoonproject behelst de buurt 't Veld, gelegen tussen de Aaltenseweg en de Wentholtstraat, in Lichtenvoorde. Sweco, de koninklijke Ginkel Groep en gemeente Oost-Gelre gaan deze buurt samen met de bewoners groener en aantrekkelijker maken. Deze jaren '70 buurt kenmerkt zich door bebouwing met rijtjeshuizen en 2-onder-1-kappers en is daarmee een standaard buurt zoals we die zoveel zien in Nederland. Bijzonder aan 't Veld is dat het aan de noordkant direct grenst aan de oude dorpskern van Lichtenvoorde en aan de oostkant aan de Aaltenseweg. Dit is één van de zeven historische wegen die in Lichtenvoorde samenkomen. Bovendien ligt de buurt fraai gelegen aan het Wentholtpark en aan het landelijk gebied ten zuiden van de buurt.

Wat is de huidige situatie

't Veld is een buurt met relatief weinig groen maar wel met een mooie landschappelijke en groene ligging. Vanuit de buurt is deze landschappelijke en groene ligging echter nauwelijks te ervaren. De buurt is voor 28% bebouwd en de openbare ruimte is in grote mate verhard (73%). Daarnaast hebben de bewoners veel verharding in de tuinen, de erven vormen 39% van de buurt. In de buurt is voor Achterhoekse begrippen relatief weinig groen aanwezig, 7% in totaal en 27% van de openbare ruimte is groen. Er zijn wel een aantal grotere groene plekken in de buurt (langs de Tongerlosestraat) en er zijn in straten ook wel vakken met beplanting of gazons. In deze vakken staan vaak grote bomen, die zorgen voor problemen met wortelopdruk. Het groen verspreid door de buurt zorgt nog onvoldoende voor eenheid.

Waarom wordt dit een groen icoonproject

Ondanks dat er redelijk wat groen in de buurt aanwezig wordt het niet zo ervaren en beleefd. Het aanwezige groen is daarnaast eenzijdig van beeld en weinig biodivers; uniforme heesterbeplanting, bomen en gazon. De buurt is totaal nog niet klimaatadaptief ingericht; veel verharding, weinig infiltratiemogelijkheden en bijna al het regenwater wordt via het gemengd riool afgevoerd. In de Achterhoek is droogte een groot probleem en in deze buurt wordt kwalitatief goed regenwater vermengd met het vuilwater van de huizen en direct afgevoerd naar de rioolzuivering, zonde! De uitdaging is dan ook de gehele buurt meer klimaatadaptief te maken. Tegelijkertijd willen we de buurt meer natuurinclusief maken en zo de biodiversiteit bevorderen. Onze ambities voor 't Veld zijn:

- Een klimaatadaptieve en natuurinclusieve buurt;
- Een buurt verbonden met de omgeving (o.a. het Wentholtpark) en zijn cultuurhistorische context;
- Het ontwerp en de realisatie voor en samen met bewoners uit 't Veld;

- Het icoonproject kosteneffectief en circulair te realiseren;
 - en een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid en het geluk van de bewoners.
- Het is belangrijk om dit project samen met de bewoners en woningcorporatie te doen, zodat de gehele buurt aangepakt kan worden. De gemeente Oost-Gelre neemt daarbij het initiatief in de openbare ruimte. Door de voorbeeldfunctie te vervullen hopen we de bewoners te stimuleren ook maatregelen te treffen in hun eigen tuinen.

Wat is het toekomstbeeld voor 't Veld

In 2022 is 't Veld een voorbeeldbuurt voor niet alleen Gelderland, maar voor heel Nederland. Dit groene icoonproject moet als inspiratiebron en voorbeeld fungeren, door te laten zien:

- Hoe bestaande buurten op basis van bestaande infrastructuur, samen met bewoners, door praktische ingrepen omgevormd kunnen worden naar natuurinclusieve en klimaatadaptieve buurten.
- Hoe een buurt eenvoudig en kosteneffectief klimaatadaptief gemaakt kan worden; hoe wateroverlast, droogte en hitte bestreden kunnen worden. Daarbij willen wij een Achterhoekse voorbeeld zijn van hoe je regenwater beter gebruikt en inzet voor een prettig leefklimaat voor mens, plant en dier in een buurt.
- Hoe je in een bestaande buurt of wijk meer natuur kan integreren in zowel de openbare ruimte als privé terreinen.
- Hoe je dit samen met de bewoners doet (participatie) en hoe dit enthousiasme vervolgens overslaat waardoor iedereen aan de slag gaat.
- En hoe je door te vergroenen ook positief kan bijdragen aan het geluk en de gezondheid van de bewoners in een buurt.

Kortom 't Greune Veld!

Hoe komen de groene criteria van de challenge terug in 't Veld

Provincie Gelderland benoemd vier criteria waaraan het icoonproject moet voldoen. Hieronder hebben we per criteria uitgewerkt wat de uitdaging is op dat thema, wat onze visie is en hoe onze aanpak is voor de buurt 't Veld. Bij de aanpak geven wij een doorkijk van de mogelijke maatregelen die we treffen in de buurt.

1 Bijdrage aan klimaatadaptatie

Uitdaging: 't Veld klimaatadaptief inrichten, waarbij droogte een acuut en groot probleem is in de Achterhoek en hitte en wateroverlast belangrijke aandachtspunten zijn voor de buurt.

Visie: We gaan regenwater zoveel als mogelijk laten infiltreren in de bodem, om droogte te voorkomen. We gaan zo veel als mogelijk de buurt vergroenen; om te koelen, om regenwateroverlast en droogte te voorkomen.

Aanpak:

We gaan droogte bestrijden door het regenwater zoveel als mogelijk te laten infiltreren naar de bodem door:

- Zoveel als mogelijk af te koppelen (in elk geval het openbaar terrein en zoveel mogelijk particulier terrein): geen regenwater meer het riool in maar opvangen en laten infiltreren naar de ondergrond;
- Alle zinloze verharding in de buurt weg te halen, alleen verharding waar het echt nodig is;
- Een deel van parkeerplekken uit te voeren met open verharding waar gras door kan groeien;
- en waar het kan groenstroken verdiept aan te leggen, zodat we regenwater erin kunnen opvangen. Het regenwater willen we vasthouden voor de beplanting.

Om wateroverlast te voorkomen gaan we:

- Beplantingsvakken en gazon waar het kan geschikt maken om regenwater op te vangen, zodat we piekbuien kunnen opvangen;
- Zinloze verharding weghalen en vervangen voor groen;

Om te koelen gaan we:

- Zoeken naar plekken om meer bomen te planten;
- De openbare ruimte vergroenen met meer inheemse beplanting en open verharding met gras op de parkeerplekken;
- en bewoners stimuleren hun tuinen en daken te vergroenen.

2 Bijdrage aan biodiversiteit

Uitdaging: Meer natuurwaarde (flora en fauna) in 't Veld realiseren en de buurt verbinden met de omgeving.

Visie: We gaan zorgen voor meer inheemse en gebiedseigen beplanting in de openbare ruimte en in de tuinen, wat moet leiden tot meer biodiversiteit. Daarbij is aandacht voor verschillende typen vegetaties: van kruidenrijke weides tot bomen. Ook laten we de buurt beter aansluiten op de omgeving door groen/blauwe structuren te creëren, wat het mogelijk maakt voor soorten om zich te verspreiden/verplaatsen.

Aanpak:

- De zinloze verharding die er ligt omvormen naar waardevol groen dat aantrekkelijk is voor bijen, vlinders, vogels en andere faunasoorten;
- Ecologisch beheer toepassen in de buurt en gazons in de buurt omvormen naar kruidenrijke vegetaties;
- Een Tinyforest (+/-200 m2) in de buurt aanleggen samen met de kinderen van basisschool Frans ten Bosch en/of buurtbewoners;

- Bewoners intrinsiek motiveren om hun tuinen groener te maken met meer gebiedseigen beplanting wat interessant is voor bijen, vlinders en vogels;
- En verspreid over de buurt diverse faunavoorzieningen (o.a. nestkasten, insectenhôtels, vleermuiskasten, houtwalletjes) realiseren in de openbare ruimte en ook op privé terrein en aan/op huizen.

3 Bijdrage aan maatschappelijke waarde

Uitdaging: In het proces om te komen tot een klimaatadaptieve en natuurinclusieve buurt gaan we nadrukkelijk de gezondheid en het geluk van bewoners meenemen.

Visie: Door bewoners te betrekken bij de inrichting van hun eigen omgeving versterken we de sociale cohesie. Door de directe fysieke leefomgeving gezonder te maken (meer groen) en ze te motiveren om meer buiten te zijn en te bewegen, dragen we actief bij aan een gezondere levensstijl.

Aanpak:

We gaan bewoners betrekken door ze samen met een "greune" klimaatcoach:

- Ideeën aan te laten dragen en ze te laten meedenken in het ontwerp;
- Ook samen te werken met de woningcorporatie Pro wonen en haar huurders;
- En bewoners te laten participeren in de aanleg en in (delen van) het groenonderhoud.

Zaken die we in de buurt gaan realiseren:

- Spelaanleiding voor kinderen in de openbare ruimte;
- Ontmoetingsplek(ken) in de buurt;
- Een voedselbos/pluktuin met eigen groente/fruit;
- Nadenken over wandel, trim en hardlooproutes door de buurt en directe omgeving (Wentholtpark);

4 Iconische waarde

Onze vooruitstrevende aanpak houdt zich bezig met het toekomstbestendig (klimaat en biodiversiteit) maken van 't Veld. We gaan de buurt op een andere manier inrichten, dan dat we tot nu toe hebben gedaan en doen in Gelderland en in Nederland. Dat gaat niet alleen over de stenen, maar juist ook over het groen in de wijk. Daarbij vergeten we uiteraard de sociale kant niet! Want misschien wel het allerbelangrijkst: de contacten en het op een fijne manier wonen en samenleven in 't Veld. Als helder is wat de wijk nodig heeft, kunnen we samen voor aanpassingen, verbeteringen en oplossingen zorgen. We dagen onszelf uit om de realisatie zo kosteneffectief en circulair mogelijk uit te voeren. We zijn ervan overtuigd dat we elkaar nodig hebben voor het beste resultaat. We geloven in: 'samen leren wat wel en niet werkt'.

Daarom gaan we samen aan de slag voor 't Greune Veld!